

Псауныгъэм и Мафэ хагъэунэфыкыгъ

Мэлылфэгъум и 7-р псауныгъэм и Мафэу зэрэ-
дунаеу шыхагъэунэфыкы. А мафэм Адыгэ Рес-
публикэм медицинэ профилактикэмкIэ и Гупчэ
ипчъэхэр зэкIэм кыафызIуихыгъ. Сыдигъуи мы
Гупчэм цыфэу чIэтыр макIэп, ау мы мафэр хэ-
зыгъэунэфыкы зышIоигъоу къекIолагъэр бэ.

— Пчэдыжым сыхъатыр
9-м кыщегъэжыгъэу типчъэ-
хэр кызылутыгъэх. Зипсауны-
гъэ изытет зэзыгъашIэ
зышIоигъохэр къедгъэблэгъагъэх,

кIолагъэхэм къафалотагъ. Пса-
уныгъэм икъэуэхумэнкIэ шуа-
гъэ къэзытырэ гъомылапхъэ-
хэм мэхъанэу ялэм, ахэр зыфэ-
дэхэм, зыщагъотыштхэм Гуп-

уныгъэ лъыплъэн, врачхэм
адэжъ клон, зиуплэкIун фае.
Непэ уплэкIунэу сшыгъэмэ
кызырагъэлагъэрэмкIэ, сыгу
тIэкIу тэрэзэу Iоф ышIэрэп.
Ар зэтэгъэуцожыным пae
ищкIэгъэ Iофтхъабзэхэр згъэ-
цэкIэнхэм сыфэхъазыр, сыда
плэмэ узыр икъэжыгъум бгъэ-
хъужыныр бэкIэ нахъ псынIкI
хъужыныхъагъэм нахъи.

Мы мафэ дэдэм псауныгъэм
и Мафэ фэгъэхыгъэу фаехэр
зэкIэ зыхэлэжыгъэ зарядкэ
Мыекъяуапэ иурам шъхалэ цы-
кIуагъ. Мыекъяуапэ медицинэ
колледжым истудентхэр, гурыт
еджаплэхэм яклэлэджа-
кIохэр, гъогурыкIохэр
Iофтхъабзэм зэфища-
гъэх.

— УФ-м псауныгъэр
къэуэхумэгъэнымкIэ и
Министерствэ игукъэ-
кыкIэ непэ мыщ фэ-
дэ Iофтхъабзэ зэхэт-
шагъ, — кыIуагъ
АР-м псауныгъэр
къэуэхумэгъэнымкIэ
иминистрэ иапэрэ гуа-
дзэу Галина Савенко-
вам. — Тишъольыр
щыпсэурэ цыфхэр зы-
лпыплъэжыгъэу, спор-
тымрэ физкультурэм-
рэ ныбджэгъушIу афэ-
хъухэмэ, япсауныгъэ
изытет нахъышIу зэ-
рэхъуштым аналэ ты-
рядгъэдзэныр ары пшъэ-
рылъ шъхалэу тилэр.

Нэбгырэ 200-м ехъу Iоф-
тхъабзэм къекIолагъ. Орэд чэ-
фым дырагъаштэзэ, Адыгеим
испортсмен пэрытхэм ащы-
хъу тхэквондомкIэ Урысыем
гъогогъуихырэ ичемпионкэу,
дунаим гъогогъуитIурэ чемпи-
онкэ щыхъугъэу, фитнес-ин-
структору Елена Лаврухинам
кикбоксингымкIэ дунаим ыкIи
Европэм ячемпионэу Борсэ
Астемир игъусэу зарядкэр зэ-
рашагъ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.
Сурэтыр Алла Загуменно-
вам тырихыгъ.

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 2-рэ нэкIубгъор

Къэбар зэфэшъхъафхэр.

Я 3-рэ нэкIубгъор

*ТекIоныгъэм ия 70-рэ илъэс ипэгъокIэу Мыекъя-
уапэ фотоклубэу «Лэгъо-Накъэр» кIэщакIо зыфэ-
хъугъэ къэгъэлъэгъоным, адыгабзэм иIофыгъохэм
яхъылIэгъэ тхыгъэхэр.*

Я 4-рэ нэкIубгъор

*Гъобэкъяуае кыщыхъугъэ СтIашгъу Ахъмэд
Хэгъэгу зэоихом лIыгъэу щызэрехъагъэм, зы уна-
гъо имэфэ хъылъэу гукъэкIыжхэм къахэнагъэм
афэгъэхыгъ.*

Цыфхэр ригъэблэгъагъэх

Урысые Федерацием и Президент пшъэрылъ
кызырэфышIыгъэм тетэу пшыныжъ языгъэхырэ
Федеральнэ къулыкъум Адыгэ РеспубликэмкIэ и
ГъэlorышIапIэ ипашэ ипшъэрылхэр зыгъэца-
кIэгоу Ягъые Рэмзэан Урысые Федерацием и Пре-
зидент иприемнэу Адыгэ Республикэм щыIэм
2015-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 2-м цыфхэр
щыригъэблэгъагъэх.

Уголовнэ пшыныжъ ягъэхы-
гъэнымкIэ Адыгэ Республикэм
ипроккурор илэпылэгъу шъхалэу
Дмитрий Герасимовыр, Урысы-
ем пшыныжъ ягъэхыгъэнымкIэ
и Федеральнэ къулыкъу Адыгэ
РеспубликэмкIэ и ГъэlorышIапIэ
иIофышIэхэу цыфхэм ятхъа-
усыхэ тхылхэм ахэплъэнхэу
ыкIи зэшIозыхынхэу зытефэ-
хэрэр мы Iофтхъабзэм хэлэ-
жыгъэх.

ХъапсчIэхэм паспортным
икъыдэхынкIэ, Урысыем пшы-
ныжъ ягъэхыгъэнымкIэ и Фе-
деральнэ къулыкъу иведомст-
вэ апшъэрэ еджаплэхэм ачIа-
хэ зышIоигъохэм ищыкIэгъэ
документхэм ягъэхъазырынкIэ,
уголовнэ-гъэцэкIэн системэм

иIофышIэхэм щылэкIэ амалэу
ялэр нахъышIу шIыгъэнымкIэ
илэпылэгъу ягъэгъотыгъэным
епхыгъэ Iофыгъохэм мы ма-
фэм ахэлплагъэх.

Урысыем пшыныжъ ягъэхы-
гъэнымкIэ и Федеральнэ къу-
лыкъу Адыгэ РеспубликэмкIэ
и ГъэlorышIапIэ ипашэ ипшъэ-
рылхэр зыгъэцакIэгорэм цыф-
хэм ятхъаусыхэ тхылхэм къа-
щалэтыгъэ Iофыгъохэр зызэ-
шIуахышт, ахэр зэрагъэцэкIэ-
жыгъэм ехыплэгъэ доклад-
хэр Урысые Федерацием и
Президент и Полномочнэ
пIыкIоу Къыблэ федеральнэ
шъольырым щылэм зырахы-
лэштхэ пIалъэхэр ыгъэнэфа-
гъэх.

— кытфилотагъ Гупчэм иврач
шъхалэ игуадзэу Шэуджэн
Марият. — ЛъыдэкIуаер, яон-
тэгъугъэ, анэхэм изытет,
агу Iоф зэришIэрэр цыфхэм
ауплэкIунхэ альэкыгъ. Джащ
фэдэу лым хэлъ шъоушIу-
гъур, холестериныр зэрагъэ-
шIагъ. Ащ нэмыкIэу кардио-
логым, терапевтым гушIылэгъу
афэхъугъэх, гумэкIыгъо горэ
ялэмэ, ащ идэгъэзыжын фэ-
гъэхыгъэ джэуап агъотыгъ.

2015-рэ илъэсым псауныгъэм
и Мафэ гъомылапхъэхэм ящы-
нэгъончъагъэ зэрэфэгъэхы-
гъэр цыфэу Iофтхъабзэм къе-

чэм иIофышIэхэр къатегушIу-
лагъэх.

Гупчэм иIофышIэхэм анэ-
мыкIэу Мыекъяуапэ къэралыгъо
технологическэ университетым
IэзэнымкIэ ифакультет исту-
дентхэр мы Iофтхъабзэм хэлэ-
жыгъэх. УплэкIунхэр зашы-
хэм ыуж ежъхэм япсауныгъэ
изытет зыфэдэр зэрагъэшIагъ.

— Мыщ фэдэ Iофтхъабзэхэм
сигуапэу сахэлэжъэ зэпыт, —
кытфилотагъ Мыекъяуапэ къэ-
ралыгъо технологическэ универ-
ситетым ия 4-рэ курс щеджэ-
рэ Шъоджэ Альбинэ. — Си-
шIошыкIэ, хэтрэ цыфи ипса-

рылъ шъхалэу тилэр.

Нэбгырэ 200-м ехъу Iоф-
тхъабзэм къекIолагъ. Орэд чэ-
фым дырагъаштэзэ, Адыгеим
испортсмен пэрытхэм ащы-
хъу тхэквондомкIэ Урысыем
гъогогъуихырэ ичемпионкэу,
дунаим гъогогъуитIурэ чемпи-
онкэ щыхъугъэу, фитнес-ин-
структору Елена Лаврухинам
кикбоксингымкIэ дунаим ыкIи
Европэм ячемпионэу Борсэ
Астемир игъусэу зарядкэр зэ-
рашагъ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.
Сурэтыр Алла Загуменно-
вам тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Зидунай зыхъожыгъэхэр агу кызыщагъэкIыжырэ мафэм (Радоницэм) ехъылагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1995-
рэ илъэсым мезаем и 14-м аштагъэу
N 168-1-р зытетэу «Мэфэки мафэхэмрэ
хагъэунэфыкIырэ мафэхэмрэ яхы-
лагъ», Адыгэ Республикэм и Зако-
нэу 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и
6-м аштагъэу N 102-р зытетэу «Адыгэ
Республикэм и Лышъхъэ ехъылагъ»
зыфиIохэрэм адистэу, зидунай зы-

хъожыгъэхэр агу къагъэкIыжыныр
хабзэ зэрэхъугъэм епхыгъэу, Мыекъя-
уапэрэ Адыгеимрэ яепархия и Пащэу,
епископэу Тихон кызырэкIэлъэлугъэм
теткIэ:

1. Зидунай зыхъожыгъэхэр агу
къагъэкIыжынырхэм пae Адыгэ Респу-
бликэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэ-
кIо къулыкъухэм япащэхэм 2015-рэ

илъэсым мэлылфэгъум и 20-м яIо-
фышIэхэм зыгъэпсэфыгъо мафэ ара-
тынэу.

2. Чыплэ зыгъэlorышIэжынырмкIэ
къулыкъухэм, нэмыкI къулыкъухэмрэ
зэхэцэн-хэбзэ лъапсэу ялэм емыл-
тыгъэу организациехэмрэ япащэхэм зи-
дунай зыхъожыгъэхэр агу кызыща-
гъэкIыжырэ мафэм (2015-рэ илъэ-

сым мэлылфэгъум и 20-м) яIофышIэ-
хэм зыгъэпсэфыгъо мафэ ятыгъэным-
кIэ ищыкIэгъэ амалхэр зэрахъанхэу.

**Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан**
къ. Мыекъяуапэ,
мэлылфэгъум и 3, 2015-рэ илъэс
N 63

Ящыклагэр арагэгъотыныр пшэрыль шъхьа

АР-м экономикэ хэъоныгэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ иколлегие зичэзыу зэхэсыгъоу мы мафэхэм илагэм хэлэжъагэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, мы министерствэм илыкIохэр, муниципалитетхэм япашэхэм ягуадзэхэр.

Икыгъэ ильэсым изэфэхьысыжхэмрэ кыхьэгъэ ильэсым пшэрыльэу зыфагъэуцужьы-хэрэмрэ къатегушылагъ АР-м экономикэ хэъоныгэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэу Лыхэсэ Махьмудэ.

— 2014-рэ ильэсым Адыгем иэкономикэ ыкIи исоциальнэ лъэныкъо зыпкъ итыгъ. ЗэкIэмкIи шъолырым къышахьжыкIэр сомэ миллиард 80-м нэсыгъ, ар икыгъэ ильэсым епытыгэмэ, проценти 103,5-м кIэ-хьагъ. Арэу щытми, экономикэм ыльэныкъокIэ Урысыем ишъолырхэр зэкIэ къыныгъо-хэм яоллагэх, тэри ащ тыхафагъ. Гушылэм пае, инвестициехэм алъэныкъокIэ лофышхо тшлагъэ нахь мышIами, 2014-рэ ильэсым инвестициеу тишъолыр къыхалхьагъэр сомэ миллиард 16-м нэсэу къеыхыгъ.

Ведомствэхэм ыкIи IэнатIэ зылыгъ пашэхэм тэрэзуу Iоф зерамышIэрэм, административнэ пэрыохуэхэр зэрэщылэхэм къа-

хэкIыкIэ проект инхэм ащыцхэр щылэныгъэм щыпхырашынхэ зерамышIэу АР-м и Премьер-министрэу щысэу къыхыгъ.

Сомэ миллиард 68-рэ фэдиз зытефэрэ инвестиционнэ проектхэм джырэ уахътэм Iоф зерамышIэрэр Лыхэсэ Махьмудэ къыхыгъэщыгъ. Ащ къы-зериуагэмкIэ, инвесторхэр ти-республикэ къешэлэгъэнхэр къыны къэзышIырэр энергетикэм ыльэныкъокIэ гумэкIыгъоу къэуцухэрэр арых. Республикэм иэнергетическэ къэкIуаплэхэр гъэкIэжыгъэнхэм фэшI гъэрэкIо Iофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэхашагъэх. Ахэм ащыц зэлухыгъэ Iахъзэхэлъ обществэу «Россети» зыфиорэм зэзэгъыныгъэу дашыгъэр. Джащ фэдэу гъэстыныпхэм ыльэныкъокIи къэуцурэ гумэкIыгъо-хэм язэшIохын министерствэр ыуж ит.

Бизнесым ыльэныкъокIэ къэралыгъо Iэпылэгъур икыу фэди-

зэу зерамышIэу фэдэрэм зери-мыгъэразэрэр Къумпыл Мурат къылуагъ. 2015-рэ ильэсым ишылэ мазэ ехъулэу мы лъэныкъомкIэ амыгъэфедэгъэ ахъцэр къэнагъ. Джащ фэдэу предпринимательхэм аратырэ грантхэр, лизингым ыльэныкъокIэ субсидиеу къэзыгъэзэ-жын фаехэр икыу фэдизэу агъэфедэгъэхэп. Гъэхъэгъэ дэгъоу пльытэн пльэкIыштыр икыгъэ ильэсым сомэ миллион 200-кIэ предпринимательхэм Iэпылэгъу зерафэхъугъэхэр ары.

Гарантийнэ фондым имылыкыу зериуагъэу зерамышIэу фэдэу Къумпыл Мурат къыхыгъэщыгъ, АР-м экономикэ хэъоныгэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ илофышIэхэм, муниципалитетхэми аналэ зытырагъэтын фаехэр къариуагъэх.

— Предпринимательхэм Iэпылэгъу ядгъэгъотын фае, — къыхыгъэщыгъ АР-м и Премьер-министрэ. — Къэралыгъом Iэпылэгъоу къытIупшырэр ахэм ашIэу, зериуагъэу агъэфедэхэ зыхъукIэ ары шъо шъуи-лофшIэн шIуагъэу къытэу зыпльытэн пльэкIыштыр.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр нэмыкI лофыгъохэми атегу-щылагъэх, унэщы гъэнэфагъэхэри ашыгъэх.

(Тикорр.).

ЯмэфэкI хагъэунэфыкIыгъ

АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министертствэ хэхьэрэ следственнэ подразделением икыулыкыушIэхэм джырблагъэ ямэфэкI хагъэунэфыкIыгъ. Ильэс 52-кIэ узэкIэIэ-бэжмэ, пэшIорыгъэшп следствием илофшIэн зехищэн ыльэкIынуу хэгъэгу кIоцI къулык-къум фитыныгъэ иIэ хъугъэ.

Мы подразделением икыулыкыушIэхэр бзэджэшлагъэ зыщы-зэрахьэгъэ чыплэм апэу екIуаплэхэрэм ащыщы.

Адыгеим рэхъатныгъэ илы-ным ыкIи бзэджашIэхэм апэ-шукIогъэным следователь-хэм ялахьышхо хашыхъэ. Тарихьым зэрэхъагъэмкIэ, мы подразделением Iоф щызышIэ-хэрэр ясэнэхъаткIэ Iэпэлэсэ-ныгъэшхо ыкIи лыхъужыныгъэ зыхэлхэр арых.

Мы уахътэм республикэмкIэ следственнэ гъэIорышIапIэм пэщэныгъэ дызэрехъэ юсти-циемкIэ полковникэу Дмитрий Деминым. Подразделением нэ-бгыри 136-рэ хэт. Ахэм зэкIэ-ми ясэнэхъаткIэ Iэпэлэсэны-гъэшхо зэряIэм ишыхъат щыт-хъу хэлъэу къулыкыу зэра-хьырэр. Следственнэ подраз-делением гъогу къын къыкIугъ, арэу щытми, ащ ипшэрылхэр зэмыхъокIэхэу къэнагъэх. Тыгъоным, хъункIэным, нар-котикхэр ыкIи Iашэхэр хэбзэн-чъэу къызэрэрагъэкIокIыхэрэм япхыгъэхэр, цыфым ипсауны-гъэкIэ зэрар ин езыхын ыльэ-кIышт ыкIи гъэпцIагъэ зыхэлъ, экономикэм ыльэныкъокIэ зэ-

рахьэрэ бзэджэшлагъэхэр арых нахьыбэрэмкIэ АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ хэхьэрэ следственнэ подразделением зехифыхэрэр.

БлэкIыгъэ ильэсым уголовнэ Iоф 3053-мэ следственнэ гъэIорышIапIэр ахэплагъ. Ахэм языщанэр хыкумым Iэклагъэ-хьагъ.

Непэ подразделением лъэ-гаплэу зынэсыгъэм ялахьышIу хэлъ къулыкыу иветеранхэми. Ахэм Iэпэлэсэныгъэшхоу алэклэ-лымкIэ ныбжыкIэхэм адэгъу-щэх, щысэтехыплэ афэхъух.

АР-м хэгъэгу кIоцI Iофхэм-кIэ иминистрэу Александр Ре-

чицкэр зимэфэкI хэзыгъэунэ-фыкIыгъэ пстэуми къафэгъу-шIуагъ, гъэхъагъэу ялэхэм къа-щамыгъакIэу, ыпэкIэ лыкIо-тэнхэу къафэлъэуагъ.

— Адрэ шъолырхэм ягъэ-пшагъэмэ, АР-м иследственнэ подразделение илофшIэнкIэ анахь гъэхъагъэ зышIыхэрэм ащыц. Подразделением ипашэ имызакъоу, мыщ Iоф щызышIэ-рэ следовательхэми ар яшIу-шIагъ, — къылуагъ министрэм.

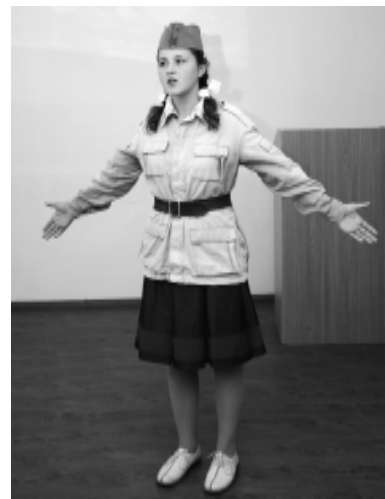
ЗилофшIэнкIэ къахэщыгъэ къулыкыушIэхэм нэужым щытхъу тхылхэр А. Речицкэм аритыжыгъэх.

КИАРЭ Фатим.

НыбжыкIэхэр зэнэкъокъугъэх

Урысые зэнэкъокъоу «Живая классика» зыфило-рэм ичIыплэ упугъо шIэныгъэхэм зыщыхагъэхьорэ Адыгэ республикэ институтым бэмышIэу щы-кIуагъ.

Ар я 4-рэу Мыекъуапэ щызэ-хашэ. Я 6 — 8-рэ классхэм ащеджэрэ кIэлэеджэкIохэр усэ зэфэшъхьафхэм IупкIэу къа-джагъэх, анахь дэгъоу ар къы-зидэхъугъэхэр къыхагъэщы-гъэх.

Республикэм ирайонхэм къа-рыкIыгъэ кIэлэеджэкIо 30 фэдиз ащ хэлэжъагъ. Адыгэ республи-кэ хэушъхьафыкIыгъэ (коррек-ционнэ) еджэплэ-интернатим щеджэхэрэми мыщ зыцаушэ-тыгъ. НыбжыкIэхэр еджэным нахь фэцагъэ хъунхэр, шIэны-гъэу алэклэлэхэм ахагъэхъо-ныр ары пшэрыль шъхьалэу зэхэщакIохэм зыфагъэуцужыгъэр.

Усэм IупкIэу укъеджэн за-къор арэп ныбжыкIэхэм пшэ-рыльэу ялагъэр, ахэм зыкъызэ-рашIырэм, къызэджэхэрэ усэм гупшысэу хэлъыр, купкIэу илэр

къызэрэраIотыкIыгъэм жорим уасэ фишIыгъ.

Зэфэхьысыжъэу ашыгъэхэм-кIэ апэрэ чыплэр фагъэшъошагъ Мыекъопэ районым ит гурыт еджаплэу N 7-м икIэлэеджакIоу Максим Кравченкэм. ЯтIонэрэ чыплэр къыдихыгъ Тэхьутэмы-кIое районым ит гурыт еджа-плэу N 15-м щеджэрэ Стани-слав Коноваловым. Ящэнэрэ чыплэр зэфагощыгъ Теуцожь районым ит гурыт еджаплэу N 4-м кыкIыгъэ Гьомлэшк Ири-нэрэ ТэхьутэмыкIое районым ит гурыт еджаплэу N 11-м ще-джэрэ Хьатитэ Казбекрэ. Те-кIоныгъэ къыдэзыжыгъэхэр Уры-сые Федерацием изэнэкъокъоу Москва щыкIоштым кIонхэ алъэкIышт.

ПАТИЫКЪО Анет.

Сурэтхэр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

ИОФШIЭНЫР

Япчъагъэ джыри хэхъуагъ

Адыгэ Республикэм цIыфхэм IофшIэн ягъэгъоты-гъэнымкIэ икъэралыгъо къулыкыу и ГъэIоры-шIапIэ тхьамэфэ телыгъэ упльэкIунхэу ышIыхэ-рэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, гъэтхапэм и 25-м къышчыублагъэу и 31-м нэсырэ пIальэм IофшIэн зымылэхэу атхыгъэхэм япчъагъэ республикэм лъэгаплэу щырилэр процент 1,46-м нэсыгъ.

НэмыкIэу къэплон хъумэ, IофшIэн зымылэхэу атхыгъэхэр республикэм зэкIэ Iоф зышIэн зыльэкIыштхэу щыпсэухэрэм япроцент 1,46-рэ мэхъух. Тхьа-мафэм къыкIоцI нэбгыри 138-рэ IофшIэн ямылэу алытагъэх. Ахэм ащыщхэу нэбгырэ 24-р IофшIапIэхэр зэрэзэфашыжы-гъэхэм е аIутхэр нахь макIэ зэрашыгъэхэм къахэкIэу къы-луагъэкIыгъэх. Телхьэплэ зэфэ-шъхьафхэм апкъ кыкIэу а тхьамафэм къыкIоцI нэбгыри 145-рэ учетым хагъэкIыжыгъ. ЗэкIэмкIи IофшIэн лыхъухэу учетым хэтхэр нэбгырэ 2932-рэ хъуштыгъэх.

ЦIыфхэр IуагъэкIыштхэу, плэ-

лэ гъэнэфагъэкIэ къэуцухтхэу е IофшIэгъу пIэлъэ имыкъум телхьащхэу унашъо зэрашыгъэм ехьылIэгъэ къэбархэр зыцIэ къетлогъэ ГъэIорышIапIэм икыу-лыкыу хэм тхьамафэм къыкIоцI предприятие ыкIи организацие зыбгъупшIмэ къалъагъэлэсыгъэх.

КъызэрэтшIошIырэмкIэ, лъэш дэдэу щымытми, IофшIэн зи-мылэхэм япчъагъэ хахъоу зери-ублагъэм лъапсэ фэхъугъэх эко-номикэ кризисымрэ предприя-тиехэм продукциеу къыдагъэ-кIырэм, фэло-фашIэу агъэцакIэ-хэрэм щэфакIохэр къазэра-кIэупчIэхэрэм къызэрэкIычы-гъэмрэ.

СЭХЬУТЭ Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэрэ Адыгэ Республи-кэм иминистрэхэм я Кабинетрэ гуэхьышхо ащыхъугъ Адыгэ автоном хэкум игъэцэкIэкIо комитет культурэмкIэ игъэIорышIапIэ ильэсыбэрэ ипэщэгъэ Хэшх Шыхьамыз Пшыхьыж къыком идунай зэрихъожыгъэр ыкIи ащ иунагъорэ илахьылхэмрэ афэтхъаусыхэх.

Теклоныгъэм ия 70-рэ илъэс ипэгъокI

Лэужжэр зэрапхы

Мыекъопэ къэлэ администрациер, Урысыем исурэттеххэм я Союз икьутамэу Адыгеим щылэр, Мыекъуапэ ифотоклубэу «Лэго-Накър» клэщакло фэхъухи, Теклоныгъэм ия 70-рэ илъэс ипэгъокIэу къэгъэлъэгъон республикэм икьэлэ шъхьалэ кыщызылауахыгъ.

— Хэгъэгъу зэошхом илъэхъан фашистхэм язэхэкьутэн хэлэжъэгъэ дзэкIолIхэм, партизанхэм, заом ыкIыб щылэхэу Iоф зышIэщтыгъэхэм лыгъэу зэрахъагъэм гукIэ тылхыIэсызэ, ныбжьыкIэхэр тарихъым нахъышIоу щыдгъэгъозэнхэмкIэ мыщ фэдэ къэгъэлъэгъонхэр тищыкIагъэх, — кыщылауагъ зэхахъэм Мыекъуапэ иадминистрацие культурэмкIэ игъэIорышIаплэ ипашэу Цэй Розэ. — КIэщаклохэм якIэщаклоу, сурэттех цIэрыIоу Кирнос Аркадий тыфэраз. Сурэттех Iэпэласэхэри, ныбжьыкIэхэри къэгъэлъэгъоным ащ чанэу кыхегъэлажьэх.

Илъэс 17-м итэу Казахстан икьалэу Алма-Ата игурыт еджаплэу N 36-р Николай Горевым кыуахыгъ. Ащ лыпытэу хэгъэгур кыуахъумэнэу

дзэм кьулыкьушIэ кIуагъэ. Берлин нэсыгъэу пыйхэм язэхэкьутэн зэрэхэлажьэщтыгъэр щыгъупшэрэп. Николай Горевым орденхэр, медальхэр кыфагъэшъошагъэх. Венгрием, нэмыкIхэм ащылэу разведкэм хэтыгъ, мамыр щыIаклэм кьепыйхэрэм алыхъуштыгъ, кыгъотыштыгъэх.

Николай Горевымрэ ишъхэгъусэу Еленэрэ зэхахъэм кыщыгушIагъэх. Заом иуж Саратов дэт консерваториум щеджэхэзэ нэлъасэ зэфэхъуагъэх. Ящылэныгъэ искусствэм епхыгъэу гъашIэр кызыдахы. Илъэс 96-рэ зыныбжь Н. Горевым ытхакIумэхэр мэузых, жъажъэу зэхехы, арэу щытми, общественнэ Iофыгъохэм ахэлажьэ.

Сергей Бердихиным тырихыгъэ сурэтэу «Мэфэкир»,

Еутых Самирэ исурэтхэу заом хэлэжъагъэмэ афэгъэхыгъэхэр, Аркадий Кирнос итворчествэ щыщ сурэтхэу Хэгъэгъу зэошхом лыгъэ щызезыхъагъэмэ яхылагъэхэр, нэмыкIхэри гъэшIэгъонхы. Лэужжэр зэзыпхырэ сурэтхэм уямызэщэу уяплъы. Тыу Аминэрэ ипхьорэльфымрэ ясурэт дахэ.

Урысыем ижурналистхэм я Союз хэтэу, гъэзетэу «Адыгэ макъэм» исурэттехэу Iэшъынэ Аслъан ветераным, ныбжьыкIэхэм афэгъэхыгъэ IофшIагъэу иIэхэр къэгъэлъэгъоным кырихылагъэх. КIэлэцIыкIур нэгъушIоу ящягу дэс, джэныкIоу машом пэчыжъэл, гумэклигъо имылэу мамыр псэ-

укIэм дэхагъэу хильагъорэм егъэгъушхо. Ветераныр ащ ебгъапшэмэ, тарихъым инэкIубгъохэр ынэгъу кIэтых, къэзымыгъэзэжыгъэ дзэкIолIхэм шъхьащэ афэшIы. КIэлэцIыкIу макъэу зэхихырэ кушъэ оредым фегъадэ, неущрэ мафэр нахъышIу зэрэхъуштым ицыхъэ телъ.

Аркадий Кирнос сурэт пэпчъ гупшысэ хэхыгъэу хильагъэр кьилотыкIыгъошIоп. Ар психолог шъыпкъэу плытэ хъушт. Офицер шъуашэр зыщыгъ хульфыгъэу нэпсыр кызэхырэ макIэп кьепIолIэн плэкIыштыр. Мэфэклимрэ нэпсымрэ зэрэзэгъусэхэм уналэ зытеудзэкIэ, лыхъужъэу фэхыгъэхэр, ма-

мыр щыIаклэр кызэраухъумагъэр, фашистхэр заокIэ кызыщэжъэгъэхэ Берлин зэрэщы-зэхакъутагъэхэр офицерым пкырихъагъэх, игукъэклижъэхэр жьы хъухэрэп...

Сурэттех 34-мэ ялофшIэгъи 108-рэ зэхэщаклохэм къэгъэлъэгъоным пае кыыхахыгъэх. Адыгеим исурэттеххэр дунаим щызылауашIэх. Болгарием, Польшэм, Францием, Тайвань, Бразилием, Испанием, нэмыкIхэм ащыкIогъэ зэнэкъокьухэм хагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр къащыдахыгъэх. СурэтхэмкIэ кьалотэрэ искусствэм уеплызэ тхыльхэр кыдэбгъэклихнэ, кинофильмэхэр тепхынхэ плэкIышт. Мыекъуапэ инароднэ депутатхэм я Совет идепутатэу, Общественнэ советэу «Единэ Россием и НыбжьыкIэ гвардией» итхьаматэу Бэрзэдж Асыет кызэрэхигъэщыгъэу, къэгъэлъэгъоныр тарихъым илотакIу, кIэлэеджаклохэр бэ хъухэу зэреплтыхэрэр тигуап, зэхэщаклохэм ар яшлушIагъ.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Сурэтым итхэр: **Бэрзэдж Асыет, Горевхэу Еленэрэ Николайрэ, Аркадий Кирнос.**

Адыгабзэм иIофыгъохэр

Илъэсибл хъугъэу Мыекъопэ гурыт еджаплэу N 28-м адыгабзэр щясэгъэхы.

Адыгабзэр щылэным, Iоф ышIэным, хэхъоныгъэ ышIыным апае зиягъэ къаклохэрэр кыхэзгъэщыхэмэ сшIоигъу. АпэрэмкIэ, адыгабзэр кьэралыгъо гъэIорышIаплэхэм, общественнэ-политическэ щыIаклэм, гъэсэнныгъэм, тхыльхэм ягъэпсын алъэныкьокIэ икьу фэдизэу агъэфедэрэп. ЯтIонэрэмкIэ, лъэпкъыр ипчъагъэкIэ зэрэмакIэр ыкIи зэхэсэу зэрэпсэурэр, ячэнэрэр, АР-м щыпсэухэрэм адыгабзэм социальнэ мэхъанэ имылэу алъытэзэ, ар зэрэзэрамыгъашIэрэр ары.

Шъыпкъэ, демократическэ зэхъокIыныгъэхэм ягъом лъэпкъ культурэхэм ыкIи бзэхэм нахъ зыкьалэтыжыгъ. Адыгабзэм имэхъани хэхъагъ, АР-м икьэралыгъуабзэхэм яхылагъэу хэбзэгъуцугъэ щылэ хъугъэ, ахэм хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэным фэлэжъэрэ программэми Iоф ешIэ. Кьэралыгъуабзэхэм язэгъэшIэн екIолIэклэIэхэр фэшIыгъэнхэмкIэ а зэпсэуми яшлуагъэ къэклиагъ.

Адыгабзэр нахъ классыбэхэм ащакIу хъугъэ, апшъэрэ еджаплэхэм фаехэм зэкIэми ащызэрагъэшIэнэу амал яI. АдыгабзэкIэ гъэзетхэр, журналхэр къыдагъэклих, радио ыкIи телекьэтынхэр зэхэщэх, тхыльхэр атых.

Непэ адыгабзэм изэгъэшIэн нахъ дэгъоу зэхэщэгъэным пае егъэджен Iэпылэгъухэр, гушIэлъэ зэфэшъафхэр тилэнхэ фае. БзитIур (адыгабзэр ыкIи урысыбзэр) зэдыбгъэшIэныр Iоф кызырыкIоу щытэп. Ар зыпкъ иуцоным охътэ гъэнэфагъэ ищыкIагъ.

ЗэхъокIыныгъэу обществэм хэхъухэхэрэм бзэм чIыплэ гъэнэфагъэ щабуты. Ар адыгабзэми хэолъагъо.

Непэ УФ-м бзэхэм алъэныкьокIэ политикэу зэрихъэрэр ныдэльфыбзэхэм хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэным фэIорышIэ. А зэпсэути кьыдэтлътэзэ, адыгабзэм Iоф дэтэшIэ.

ХЪЭКIЭКОЖЪ Анет.

ПРОКУРАТУРЭМ КЪЕТЫ

ПэшIорыгъэшъэу адэлэжъэщтых

Наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэзеклогъэнхэм пэшIуекIорэ комиссиеу Мыекъопэ къэлэ администрацием щызэхэщакъэм изэхэсыгъо хэлэжъагъ Мыекъуапэ ипрокурорэу Тхъазэплъ Аслъан.

Зэхэсыгъом кыщалэтыгъэ Iофыгъохэм ащыщ зыныбжь имыкьугъэхэм наркотик зыхэлъ пкыгъохэр зэрагъэфедэхэрэм гумэклигъоу кызидыхыхэрэр дэгъэзыжыгъэнхэр ыкIи ахэм пэшIорыгъэш Iофтхъабзэхэр адызехъэгъэнхэр.

Iофтхъабзэм зэфэхъысыжъэу фэхъугъэхэм адиштэу, кIэлэцIыкIухэм ыкIи ныбжьыкIэхэм япсауныгъэ кьэухъумэгъэным зэрар езыхышт шыкIэхэр щыгъэзыегъэнхэ зэрэфаер кызылотыкIырэ унэшъо гъэнэфагъэхэр ашIыгъэх.

Илъэси 5 хъапс тыралъхъагъ

Бэгъушъэ Саидэ ыльэныкьокIэ Мыекъопэ къэлэ хыкумыр зыхэлпэгъэ уголовнэ Iофыр ыкIэм фэклиагъ. ГъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэ зэрэзэрихъагъэм фэшI бзылфыгъэр агъэмысагъ.

Хыкумым зэригъэунэфыгъэмкIэ, 2012-рэ илъэсым шэклогъум и 26-м кыщэгъэжъагъэу 2013-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 13-м нэс «ЕзыгъэжъэгъэкIэ фермерхэу Адыгэ Республикэм исхэм Iэпылэгъу афэхъугъэныр» зыфилорэ ведомствэ программэу 2012 — 2014-рэ илъэсхэм ателытагъэм икьэбар зыщигъэгъозагъ ыкIи ежъыри ащ фэдэ субсидие кызыфигъэфедэнэу мурад ышIыгъ.

Мы Iофым изытет шъыпкъэр инэлосэ бзылфыгъэм римыгъашIэу мэкъумэщ-фермер хъызмэтшIаплэм ипашэу ащ итхыльхэр С. Бэгъушъэм ыгъэпсыгъэх. Инэлосэ бзылфыгъэм ыцIэкIэ ежъ иахъщэ щыщ Iахыр банкым илэу справкэ кьалыхыгъ ыкIи фермер зыщигъэ-

псыгъэ унэр бэджэндэу ыгъэлажьэу тхыль ышIыгъ. Нэужым АР-м мэкъумэщымкIэ и Министерствэ зэхыщэгъэ зэнэкъокьум хэлэжъэнэу ыкIи зэтыгъо ахъщэ Iэпылэгъоу сомэ 1750000-рэ хъурэр кьалыхыгъ С. Бэгъушъэм ыгъэхъазырыгъэ тхыль нэпцIхэр алэкигъэхъагъэх.

Комиссием хэтхэр С. Бэгъушъэм итхыльхэм захаплъэхэм, хэукьоныгъэ зыпари кыыхагъэщыгъэп. Инэлосэ бзылфыгъэм ыцIэкIэ сомэ 1750000-рэ хъурэ зэтыгъо ахъщэ Iэпылэгъур комиссием иунашъокIэ кыратыгъ.

С. Бэгъушъэм илъэси 5 хъапс ыкIи тазырэу сомэ мини 100 тыралъхъагъ. Бзылфыгъэм исабыйхэр зэрэцIыкIухэм кыыхэкIэу пшъэдэклижъыр 2023-рэ илъэсым нэс фызэкIахъагъ.

Илажъэ еуцолэжъыгъ

Александр Чуровым ыльэныкьокIэ кызылауахыгъэ уголовнэ Iофым Мыекъопэ къэлэ прокуратурэм дыригъэштагъ.

Автобус уцупIэм дэжъ пенсионер бзылфыгъэм утын зэрэщырихыгъэмкIэ ар агъэмысэ. Хыкумым зэригъэунэфыгъэмкIэ, 2015-рэ илъэсым мэзаем икыхэгъухэм Мыекъуапэ иурамэу Депутатскэм тет общественнэ транспортыр кызыщыуцурэм дэжъ хульфыгъэр

ешъуагъэу сэкъатныгъэ зилэ пенсионер бзылфыгъэм утын рыхыгъ.

Хыкум зэхэфыныр кIозэ лажъэ зэрилэм А. Чуровыр еуцолэжъыгъ. Мыекъопэ къэлэ хыкумым иунашъокIэ ар агъэмысагъ ыкIи илъэси 4 хъапс тырилъхъагъ.

Уголовнэ Iоф кьафызэ-Iуахыгъ

Гъогум кытехъухъэгъэ хъугъэ-шIагъэм ыпкъ кыкIыкIэ нэбгыриплымэ шъобжэу атэщагъэхэм ахэр зэрарылыкIыгъэхэм фэшI Мыекъопэ район прокуратурэм уголовнэ Iоф кызылауахыгъ.

Лажъэ зилэу агъэунэфыгъэм 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 11-м, мафэм, автомобиль гъогоу «Мыекъуапэ — ТIуапсэ» зыфилорэм рычъэзэ, автомобилэу ыгъэIорышIэщтыгъэм фыкьуагъэхэр зэрилэхэр кыдымылътэу гъогурькIоным ишапхъэхэр ыукохи, ыпэкIэ кыкIыштыгъэ автомашинэу ВАЗ 2114-м еутэклигъ.

А тхьамыклагъом кыыхэкIэу ВАЗ 2114-м исыгъэ нэбгырищым ыкIи ахэм яутэклигъэ водителым кыдысыгъэ зы нэбгырэм шъобж хыльхэр атэщагъэхэ хъугъэ, нэужым плымы ядунай ахъожъыгъ.

Агъэмысэрэм иIоф Мыекъопэ къэлэ хыкумым зэхэфы.

Джаш фэдэу поселкэу Яблоновскэм щыпсэурэ Иван Жумаевым ыльэныкьокIэ Тэхъутэмыкьое район хыкумым уголовнэ Iоф кызылауахыгъ.

Хыкумым зэригъэунэфыгъэмкIэ, автомобилэу ВАЗ-21051-р И. Жумаевым ыгъэIорышIэзэ, гъогурькIоным ишапхъэхэр кыдымылътэу, гъогур зэпызычыщтыгъэ лъэсрыкIор тыриутыгъ. ЛъэсрыкIом шъобжэу тэщагъэхэм кьахэкIэу Инэм дэт сымэджэщым идунай шихъожъыгъ.

И. Жумаевым лажъэ илэу хыкумым ыгъэунэфыгъэ ыкIи илъэси 2-рэ мэзи 6-рэ хъапс-поселением пшъэдэклижъ шихыненэу агъэнэфагъ.

Адыгеим имызакъоу, Урысыем шызэлъашэщыгъэ шэныгъэлэжышхоу Шъхаклумыдэ Аслъан Сеты ыкъом итхылъэу «Ныбджэгъуныгъэу зэуаплэм щапсыхъагъэр («Дружба скрепленная в боях») зыфиорэм мырэуштэу кыщэтхы: «Зыкэу хуьмэжыгъэнымклэ Министерствэм и Гупчэ имузееу Москва дэтым сыкыуагъэу сидис-сертификатэ Иоф дасшлээ, тхылъыплэ хьалэмэт члэспэгъуагъ. Ащ мырэуштэу итхэгъагъ: «Лыхуьжыныгъэу зэуаплэм кышчы-хэфагъэм пае, ыпсэ емыблэ-жэу пым зэрэжэхъагъэм ыкй патриот шыпкызу, зи Родинэ шлу зыльэгъурэм тэфэ шыпкы — Стлашъу Ахьмэд

Хэти ащыгъупшагъэп, сыди ащыгъупшагъэп Орэмыклодых тилыхъужъхэм ацлэхэр!

Ерэджыбэ ыкъом «Советскэ Союзым и Лыхуьж» зыфиорэ цлэ лъаплэр кылэжыгъ, ау Лениным иорден кыратыгъ». Москва кыкй Стлашъу Юрэ адыгэ полковник кыфэклогъагъ. Лыхуьж хуьгъэу унэкшоу зэри-лэр, ар хъарзынэщым зэрэ-хэлъыр, зэрильэкпэгъур цыф-хэм аригъашлэ зэрэшлюгъор ащ кылыагъ. «Мы Иофым нахь игъэ-клотыгъэу ыуж итыштым ешуу» ылуи Юрэ кысфытеуи, унагъом еслюагъ. 2010-рэ илээсым тхылъэу Ахьмэд пылхэр, игъэхъа-гъэхэр зэрытыр иклялэхэм кы-хыжыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкэ музей Ахьмэд фэгъэхыгъэ кыогъупэ кызыщызэлуахым, Советскэ Союзым и Лыхуьжыцлэр кыфаусынэу коман-дирхэм зэрагъэлъэгъуагъэр кышчылауагъ тичылэу Стлашъу Майор. Ар Емтыл Нурбый кытхыжыгъагъ.

Джы Ахьмэд кырыкыуагъэм клэклу сыкытегушылэ сшлюгъу.

Стлашъу Ахьмэд 1914-рэ илээсым Гьобэкъуае кышчы-

хуьгъ. Ар ишъзогъумэ атеклыштыгъ. Клялэхуоу, цыф псынклэу, мытэрэ-зэу узеклоныр зимыкла-сэмэ ар ащыщыгъ. Зы-горэм мыхъун епшлэу кыпфидэштгъагъэп. Кы-зыщыхуьгъэ, зыщанлугъэ ичылэ шлу ыльэгъуштыгъ, лъэшэу фэщэгъагъ.

Заор кызыежэ мафэм чылэм шыщэу Биданэкъо Кыасимэрэ Ахьмэдрэ апэрэу дащыгъэмэ ащыщы-гъэх. 1941-рэ илээсым мэкъуогъум и 23-м кы-лэу Батайскэ ахэр аща-гъэх. Къалэм нэмыцхэр кытебэнагъэх. Пшэрыль шхъалэу дзэклогъхэм я-гъэр лъэмыджыр нэмыц-хэм арамыгъэштэныр арыгъэ. Ащ мэхъанэшхо илагъ. Идзэклогъхэм аклы-гъоу а чыплэм Стлашъур шызэуагъ, пшэрыль кыфашы-гъэр зэрифэшъуашэм фэдэу ыгъэцэклагъ.

Андрыхъоу Хъусен фэдэу Ахьмэди псэугъэ. Нэмыцхэм кызауцухъэм, гранатыр кы-гъэоныш, ежыри хэклогъшты, адрэхэри зыдихын гухэлъ ышылъ.

Ахьмэд гранатым фэмыкызу, псаоу, жы кышчэу нэмыц хьадэхэм кыхэнагъ. Батайскэ шыщ бзыльфыгъэ горэм ар кыгъо-тыгъ ыкй лэпылэгъу кыфэ-хуьгъ. Нэужым Краснодар дэт госпиталым ащи, ыльакъо шы-тырагъэуцожыгъ.

Стлашъумэ яклялэ ащ нахы-

бэрэ заом хэлэжээн амал илэ-жыгъэп, Гьобэкъуае кыгъэ-зэжыгъ. Ичылэ кызэклогъым ыуж кьорэ пхуэрэ кыфэху-гъэх. Иклялэхэу Кимэрэ (Аскэр-кли еджэх) Мулиэтэрэ афэ-лэкыштыр кьэралыгъоми лъэп-кымы афашлагъ. Унэгъо да-хэхэр ялэх, ясабийхэр еджа-гъэх, гъэсагъэх, кыулыкышлэх. Мулиэт иунагъо пшэшышрэ зы шъаорэ кыхуьхъагъ. Зэ-клями апшэрэ гъэсэнэгъэ зэрагъэгъотыгъ, еж бзыльфы-гъэм илээс пчъагъэрэ Гьо-бэкъоуе гурыт еджаплэм Иоф шылагъ. Мулиэт кьорэльф-пхьорэльфхэр илэх. Ыгу кы-дащаеу, агъэчэфэу исабийхэм ар ахэх.

Ахьмэд псаоу кызырэнэ-гъэм мэхъанэшхо зэрилагъэр кыеушыхъаты унэгъо дахэу ышлагъэм. 1948-рэ илээсым Стлашъу Ахьмэди ишхъэгъу-си дунаим ехыжыгъэх, ау лыхуьжым лъэуж дахэ кы-гъэнагъ. Ащ шлэжэ мыжжоб-гъу икыуаджэ кышчыфызэлуа-хынэу рахуьхъагъ.

**Район депутатэу,
общественнэ Иофшлэу
СТЛАШЪУ Вячеслав.**

Сянэжъ шъхъащэ фэсэшлы

Хэгъэгъу зэошхор зынэмысыгъэ унагъо Урысыем итэп сшомы сыхэукоштэп. Ащ имэшлэ лыгъэ зэхэзымышлагъэ, гузэжыогъу такыкхэр зыпэклямыкыгъэ кыгъотыгъуай. Унагъохэм, цыфхэм ящылэныгъэ пэпчъ ар хэхъагъ. Сэ сиунагъуи ахэм ащыщ хуьгъэ.

Зао... Ллэуж псаум яклялэ-цыкыгъо ащ зыдихыгъ. А уахътэм сабий цыкылоу шылагъ-хэр джы непэ пенсионерых. Мыщ дэжыым кыхэгъэщыгъэн фае, ныбжыыр арэп сыналэ зытесыдзэрэр. Ахэр заом зэ-ригъэсагъэхэр ары пстэуми апэ кышчырэр.

Сэ сшхъэкля сынасыпышлоу зысэлъытэжы, сыда плэмэ илээс 15-м кыкылоу сянэжэ сыклярысэу сыкыэтэджыгъ. Алек-сандра Кузьминовам ыныбжэ мыгъэ илээс 84-рэ хуьшт. Гу-клягъуныгъэу хэлъым даклоу йу-шы ыкй цылэныгъэр шлу зыльэ-гъурэ бзыльфыгъэхэм ар ащыщ. Анахь кыспэблэгъэ цыфыр зэгорэм силэгъугъэу сипуш-сэхэм кыахъэщыгъэп. Гумэ-кыгъор сабий цыкылум ынэхэм-кля ащ зэо жъалымым икы-ныгъохэр зэрильэгъугъэхэр ары.

Охътэ кынэу зэринэкыгъэр ыгу кыгъэкляжынынэу сянэжэ сельэлугъ. Нэгъэуплэлэгъум ащ ынэхэм чэфынчъагъэ кыкля-хъагъ.

Сиупчлэхэр естынэу сянэжэ есэгъажэ:

**— Уиклялэцыкыгъо
уахътэ сыдэуштыгъ
кыуагъа?**

Сянэжэ упчлэр ыгъэшлагъоу сынэмэ кыаклялэагъ. Тлэклуэ гушчысагъэу ащ сшхъэ лэ кы-щифагъ, пытэу сыкыуыбытыгъ ыкй нэпсыцэхэр ынэмэ кы-клятэкъугъэх.

— Заор кызырэжыагъэр кызыталом, илээси 10 сыныб-жыгъэр. Сянэ зэрагъыштыгъэр кыэсэшлэжы. Сшыпху нахы-клялэ сэрэу пытэу тызэриуы-тылэи, тышлэкладыным шычы-нэрэм фэдэу бэрэ тыкымы-тлупшыжэу тилыгъыгъ. А уахъ-тэм сшыпху нахыкля илээ-си ыныбжыгъэп.

Сятэ, Николай Кузьминовыр, бэрэ кыэмыгушылэу шысыгъ. Етланэ урамым техъагъ. Ащ ынэпсхэр апэрэу зыспэгъуа-гъэр а мафэр ары. Заор кызы-щежыгъэ илээсым сятэ дэклы-гъагъ ыкй унэгъо хызмэтыр сянэрэ сэрэуэ зэшлэтынэу кыттефэгъагъ.

**— Заом илэхъан
еджаплэм уклэщтыгъа?**

— Еджэныр сиклясагъ. Сы-мышлэрэр зэзгъэшлэныр сы-дигъуи сшлогъэшлэгъоныштыгъ. Ау тикъуыр нэмыцхэр кызы-клогъэм, еджаплэр зэфашыжы-гъагъ. Охътэ кынхэр а лэхъа-ным кыежыгъагъэх.

Заом игъом тэрэзэу тышхэ-щыгъэп, тымэлаклэщтыгъэ. Хьа-лыгъур лъэгъуштыгъэп, тиуна-гъокля тыхэзыщыжыштыгъэр картофыр ары. Пчыхэрэ сянэ сыригъусэу лъэпэхэр тхышты-гъэх. Сиптукля сшыгъэм совет-скэ дзэклогъыр зэригъэфэбэ-щтым сызегупшысэкля, сляпэхэр нахь макляу узэу кысшыху-штыгъэ.

Сянэжэ кысфилотэгъэ кы-

бархэмкля сшлагъэ сянэжэплэ-шъэу Матренэ заом илэхъан чэм зэрилагъэр. Цыфхэм ябы-лымхэр, гъомылапхъэхэр нэ-мыцхэм атырахыштыгъэх. Ащ кыхэкляу чэмыр кыакырым рагъэбылхыгъагъ. Былым за-къоу илэр ламыхыным пае Мат-ренэ лъэгонджэмышхъэкля цысэу нэмыцхэм ялэлуштыгъэ. Ипшэщэ цыкылоу Надеждэ щэ нэмыкы ышхыштыгъэп. Нэмы-цыр ащ кыеуцоллагъ, чэмыр кыафигъэнэжыгъ, ау щэ ыхы-нэу бзыльфыгъэм дэжэ пчы-хэ кыэс кыаклоштыгъэ. Охъ-тэ кыныгъ а лэхъаным шыла-гъэр, чэмым рагъэшхын зэрэ-щымылэм кыхэкляу щэу кы-тырэр мэкля дэдагъ. Пчыхэ

горэм щэр зыхышты нэмыцыр тлэклу нахыжыгъэу кыэкляуагъ ыкй бзыльфыгъэм ипшэщэ-жыы цыкылу пае ыгъэуцугъэ щэ тлэклу ыгъэбылхынэу игъо имыфагъэу кыуыбытыгъ. Клялэр ащ лэшэу кыгъэгъубжыгъ. Шончыр кышты, сабий цыкылу ыулынэу унэм фиузенкыгъ. Илээсипш зыныбжэ пшэщэ-жыер луйгъэкляти, шончыр пкыорым тырищэгъ. Сянэжэр сянэжэплэшэрэ кыонхэу ыкй

клогъмэ, тиунэ рэхъатныгъэ-рэ насыпрэ кыхыжыныным тышыгуштыгъэ.

Сятэжэплэшэрэ заом тло кы-щаулагъ, ау псаоу кыэклогъыгъ. — Сиклялэцыкыгъо уахъ-тэ кыныгъ, ау Тхэм кыс-фигъэшъошагъэр джары, — ело сянэжэ.

Ащ сепллы ыкй сэгупшы-сэ: заор зыклогъэ уахътэм кыныгъоу ыпэкля кыкыгъэр сыдэуштыгъ ащ ыщэчын ыльэ-кыгъа? А лэхъаным кыэтэ-джыгъэ клэпэцыкыгъэр ары цы-фыгъэр зыщымыгъупшагъэу, шлэхъуныгъэ, гугъаплэ, цы-лэныгъэ кытэзытыгъэхэр.

Тянэ-тятэхэм, тынэжэ-тятэжэ-хэм гушылэ дахэу апэдгъохырэр макля. Цыфхэм шэн-хэбзэ да-хэу ахэлхэр сзыгъэшлагъэу, щылэныгъэм сышыгушлукынуу гугъаплэ кысэзытыгъэ сянэжэ шхъащэ фэсэшлы сшлюгъу.

Кыэбар гъэшлэгъон сызэрэ-щигъэгъозагъэм пае сызэрэ-фэразэр ащ есэло. Илээсхэр клогъхы, сэри нахыжэ сы-хуьшт, ау гукъэкляжыгъэу кыс-фалотагъэхэр тиунагъо кынэ-щтых. Ащ фэдэ охътэ кын-хэм ташыушумагъэ тыхуьнэу, тидунай рэхъатынэу сыфай.

Ошъогу кыаргъор, мамыр-ныгъэр кытфэзыхыгъэхэм шхъащэ афэсшы сшлюгъу. Ахэм лыхуьжыныгъэу зэра-хъагъэр Теклоныгъэм и Мафэ тыгу кыэдгъэкляжэ кыодыенэу щытэп, ар мафэ кыэс тыгу-хэм арылхын фае. Жъоны-гъуаклям и 9-м кьэралыгъом и Президент сянэжэ кызы-рэфэгъушлэрэ тхыгъэр кыфа-хышты. Тисело щыпсэухэрэр, тигупсэ-лахылхэри ащ гъусэ кыфэхуштых. Сэри сянэжэ лъаплэ гушылэ дахэхэр пэз-гъохыштых.

**Михаил
БИРЮКОВ,
я 8-рэ классым ис.
Псэуплэу Преображенскэр.**

«Къэлэмыр къэзыштэрэм сэнаушчыгъэ хэлъ»

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным иунашӕокӕ 2015-рэ илӕсыр литературэм и Илӕсэу агъэнэфагъ.

Адыгэ Республикэм, Къэбэртӕ-Бэлыкъарым, Къэрэщӕ-Щӕрджӕсым ялӕпкӕ тхӕло цӕрылоу, Адыгеим ыцӕкӕ УФ-м и Общественнӕ палатӕ хэтӕу, республикӕ ыкӕи къэралыгъо тын лӕплӕхӕр къызыфагъӕшӕагъӕу, Адыгеим итхаклохӕм я Союз иправление итхаматӕу Мӕщбӕшӕ Исхъакъ неперӕ мафӕм литературэм изытет зыфӕдӕмкӕ, гумӕкыгъоу къӕуцухӕрӕмкӕ ыкӕи пшӕрылӕу зыфагъӕуцужы-хӕрӕмкӕ журналистхӕм къадӕ-гошагъ. Пресс-конференцием клӕцӕкло фӕхъгъӕх Адыгэ Республикэм ижурналистхӕм я Союзӕр телерадиокомпаниеу «Адыгеимр».

Мӕщбӕшӕ Исхъакъ шыӕныгъӕ гъогу гъӕшӕгъон къыкӕлгъ, литературэм хӕхъоныгъӕхӕр ышӕынхӕм фӕшӕ макӕлӕ ащ зӕшлухыгъӕр. Литературнӕ ыкӕи общественнӕ лӕфшӕнышхо зӕригъӕцӕклӕрӕм фӕшӕ УФ-м и Президентӕу Владимир Путиным тӕогъогъо шлухъафтынхӕр къырытыгъӕх. Къӕклӕрӕ илӕсым тхӕкло цӕрылоу ыныбжӕ илӕс 85-рӕ хъушт нахъ мышӕми,

илофшӕн къыщигъӕклӕрӕп, литературэм ылӕныкъокӕ хӕхъоныгъӕхӕр зӕришӕыштхӕм пылӕ.

— Уилӕпкӕ литературӕклӕ ебгъӕжӕн фае, ары зӕклӕми лӕапсӕу тилӕр. Титхӕкло цӕрылохӕу Хъаткӕо Ахъмӕд, Клӕрӕщӕ Тембот ятхыгъӕхӕр ары сӕ шысӕтехыплӕ сфӕхъгъӕхӕр, ахӕм яшлуагъӕклӕ ылӕ сылӕыклӕтагъ, Нарт эпосыр, типшысӕхӕр лӕубытыплӕ сфӕхъгъӕх. Ахӕм ауж Пушкиным, Лермонтовым, Толстоим ятхыгъӕхӕр зӕзгъашӕнхӕу сыублагъӕ, нӕужым лӕкыб къэралыгъохӕм ялитературӕ сыфӕжъагъ. Сишӕныгъӕхӕм зӕрахъгъӕхъоштым ыуж ситыгъ. Непӕ къызнӕсыгъӕм тхылъ нӕкӕлбгъо пчъагъӕ семыджӕу зы мафӕ клӕрӕп. Сыфай тиныбжыкӕлӕхӕр нахыбӕу еджӕнхӕу. Шыӕныгъӕр ылӕклӕ лӕкӕлатӕ, аужырӕ шапхӕхӕм адиштӕрӕ шыкӕлӕхӕр шылӕхӕ хъугъӕ, ау тхылъым шӕныгъӕу къыуитырӕр гъунӕнч. Тхъапӕм тетхагъӕу узаджӕрӕр гум нахъ къенӕжы. Гухӕклӕ нахъ мышӕми, мы аужырӕ илӕсхӕм тхылъӕу къыдӕкӕлхӕрӕм хӕукъоныгъӕхӕр ахӕтхӕу къыхӕкы,

ащ нахъ лӕф дӕшӕгъӕн фае.

Сыд фӕдӕрӕ лӕхъани художественнӕ литературэм плуныгъӕ мӕхъанӕ илӕн зӕрӕфаер Мӕщбӕшӕ Исхъакъ къыхигъӕшыгъ. Къыткӕлӕхъуӕрӕ ныбжыкӕлӕхӕм заджӕхӕрӕм шуагъӕ хахын, шысӕтехыплӕ афӕхъун, ящылӕныгъӕклӕ къафӕфӕдӕжынын фае. Гухъау нахъ мышӕми, аужырӕ илӕс 20-м гурыт еджаплӕхӕм ялофшӕн плуныгъӕ программӕр хагъӕкыгъ. Плуныгъӕр къызыщӕжӕрӕр унагъор ары,

ау ар клӕлӕцӕкылу ылӕгыплӕм, гурыт еджаплӕм лӕагъӕклӕтӕн фае.

— Литературэм иилӕсӕу мыгъӕ зӕрагъӕнфагъӕм мӕхъанӕшхо илӕу сӕлытӕ. Непӕрӕ мафӕм тхылъхӕм яджӕхӕрӕм япчъагъӕ зӕхапшӕу макӕ хъугъ. Советскӕ Союзым илӕхъан тыгу къадгъӕкыжӕм, тхылъӕу къыдӕкӕлхӕрӕм осӕшхо ялагъ, зӕлӕпахызӕ яджӕщтыгъӕх. Тхылъхӕр зыщӕцӕрӕ тучанхӕм цыфхӕр чӕзыум хӕтхӕу алутхӕу плӕгъуштыгъӕ, неперӕ ащ фӕдӕ тыди шыплӕгъуштыгъӕ, тхылъӕу къыдӕкӕлхӕрӕр зӕхӕлӕу шылӕых, — лӕыгъӕклӕтагъ игушылӕ тхаклоу.

Муниципальнӕ гъӕпсыклӕ зилӕ «Къалӕу Мыекъуапӕ» иадминистративнӕ ныбжыкӕклӕ лӕфхӕмкӕ иотдӕл илофышӕхӕр ягъусӕу Адыгеим итхаклохӕм я Союз илӕс къӕс зӕнӕкъокъухӕр ныбжыкӕлӕхӕм афызӕхӕцӕх. Ахӕм ятхыгъӕ анахъ дӕгухӕр журналхӕм къащыхауты. Непӕрӕ мафӕм журналиплӕ къыдагъӕкы, тӕур — адыгабзӕклӕ, тӕур — урысыбзӕклӕ.

— Къӕтхӕрӕ ныбжыкӕлӕхӕм япчъагъӕ макӕ пфӕлоштӕп, ау ахӕм янахыбӕр художественнӕ литературӕр зӕремӕджӕрӕр къахъшы, темӕ гъӕшӕгъонхӕр къа-лӕтхӕрӕп. Тхаклоу шӕныгъӕ куу

лӕклӕлӕу, ар тӕрӕзӕу къызфи-гъӕфӕдӕжызӕ гъӕшӕгъонӕу тхӕн фае. Адыгабзӕклӕ къыдӕкӕлӕрӕ тхылъхӕр нахъ макӕ зӕрӕхъу-гъӕр гумӕкыгъоу къӕуцухӕрӕм ащыц, — лӕо тхӕкло цӕрылоу.

Клӕлӕцӕкылухӕм апае къыдӕкӕлӕрӕ журналхӕр нахъ гъӕшӕгъонӕу, аужырӕ шапхӕхӕм адиштӕу гъӕпсыгъӕ хъухӕмӕ дӕгу, ау ар зыклӕмыхъурӕм ушхъагъоу фӕхъурӕр ахъщӕшхо зӕрӕпыклӕдӕщтыр ары. Непӕрӕ мафӕм клӕлӕцӕкылу журналхӕу «Жъогъобын», «Родничок» зыфилӕхӕрӕр мӕзищым зӕ къыдӕкы. Ахӕм якъыдӕгъӕкынын апӕрӕ лӕзбӕкъоу афӕхъу-гъӕр, къыныгъоу зӕрихыплӕагъӕхӕр Мӕщбӕшӕ Исхъакъ къылотагъӕх.

Республикӕ тызӕрӕхъу-гъӕм ишлуагъӕклӕ, журналхӕу «Зӕкъошныгъ», «Жъогъобын», «Ли-

нӕмыклӕ тхылъ тедзӕплӕхӕм къы-хаутыным пае ахъщӕ яптын фае, ар бӕмӕ афызӕшӕокырӕп ыкӕи къыдагъӕкынын амал ялӕп. Ащклӕ лӕпылӕгу къафӕхъун алӕкышцт произведением икыдӕгъӕкынын пӕлухъащт грантӕу къатӕупшырӕр, ау ащ тхылъу пылӕхӕм ягъӕхъазырын лӕшӕхӕу зӕрӕщымытыр Мӕщбӕшӕ Исхъакъ къыхигъӕшыгъ. Литературнӕ зӕлукӕхӕу шылагъӕхӕри чӕтынагъӕх. Шӕолыр зӕфӕшхъафхӕм къарыкыгъӕ тхаклохӕр тадӕжъ къаклоштыгъӕх, тӕри тырагъӕблагъӕщтыгъӕ, нӕлуасӕ тызӕфӕхъуштыгъӕ, тишӕныгъӕхӕмкӕ тызӕхъожыштыгъӕ. Непӕрӕ нӕмыклӕ шӕолырхӕм ятхаклохӕр зӕрӕщылӕхӕр тшӕлӕрӕп, тызӕрӕшӕлӕжырӕп. Ауцтӕу зӕрӕщытыр дӕи. Амалӕу силӕмкӕ тироспубликӕ ирайонхӕм сӕкло, клӕлӕгъаджӕ-

тературная Адыгея», «Родничок Адыгеи» зыфилӕхӕрӕр къыдагъӕкы. Адыгеим ипрезидентыгъӕхӕу Джарымӕ Аслъани, Шӕумӕн Хъазрӕти ащклӕ лӕпылӕгу къафӕхъу-гъӕх. Непӕрӕ АР-м и Лӕышхъӕу Тхъаклушынӕ Аслъан лӕфыр зӕрӕлӕкӕлӕтӕщтым ыуж ит, ишлуагъӕ арегъӕкы.

«Московская гвардия», «Современник», «Советский писатель» зыфӕлошт тхылъ тедзӕплӕ инхӕр шылӕжыхӕп. Титхаклохӕм япроизведенихӕр ахӕм къыхаутӕу бӕрӕ хъуштыгъӕ. Джы

хӕм, клӕлӕеджаклохӕм нӕлуасӕ, гушылӕгу сафӕхъу, — къылуагъ Мӕщбашӕм.

Тхаклохӕм я Союз ипчӕхӕр зӕрзӕлухыгъӕхӕр, шӕогъоныгъӕ зилӕхӕр ащ клонхӕ зӕрӕлӕкыштыр клӕухым Мӕщбӕшӕ Исхъакъ къыхигъӕшыгъ. Къӕлӕмыр къӕзыштӕрӕм зӕклӕми сӕнаушчыгъӕ ахӕлӕу зӕрилӕытӕрӕр, лӕплӕсӕныгъӕм хӕбгъӕхъон зӕрӕфаер къылуагъ.

ПИАТИКЪО Анет.

Сурӕтхӕр лӕшынӕ Аслъан тырихыгъӕх.

ПЕНСИЕХӔМКӕ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪӕГЪАУЗӕ

Сомӕ 930-м нӕсыгъ

Зӕтыгъо ахъщӕ тыныр (ЕДВ-р) 2015-рӕ илӕсым мэлылфӕгъум и 1-м индексацие зӕрашӕыгъӕм дыкыгъоу проценти 5,5-клӕ нахыбӕ хъугъӕ ЕДВ-р зӕратыхӕрӕм социальнӕ фӕло-фӕшӕ купым тегъӕпсыкыгъӕу къэралыгъоу социальнӕ лӕпылӕгъоу аритырӕм пӕлухъӕрӕ ахъщӕри.

Хӕбзӕгъӕуцугъӕм зӕригъӕна-фӕрӕмкӕ, федеральнӕ фӕгъӕкло-тӕныгъӕ зилӕхӕм фитыныгъӕ ял социальнӕ фӕло-фӕшӕ купыр натуральнӕ шыкӕлӕм тетӕу е ащ тӕфӕрӕ ахъщӕр къалахынӕу. Мыщ дӕжыым хӕбзӕгъӕуцугъӕм къыдӕлӕытӕ социальнӕ фӕло-фӕшӕхӕм ауасӕ зӕрӕпсау е ащ шыц лӕхъ ыуасӕ ахъщӕм тӕлытагъӕу къалахын алӕкышцтӕу.

Гушылӕм пае, 2015-рӕ илӕс-ым имӕлылфӕгъу и 1-м къышыублагъӕу цыфым ратыр социальнӕ фӕло-фӕшӕ купым мазӕм пӕлуагъӕхӕр сомӕ 930-рӕ чӕпыч 12-м нӕсӕу къалӕтыгъ, ащ хӕхъӕх:

— ищыклӕгъӕ лӕзӕгу уцхӕм апае сомӕ 716-рӕ чӕпыч 40-р;

— санаторнӕ-курорт шыкӕлӕм тетӕу лӕзӕгъӕнхӕм тӕлытӕгъӕ сомӕ 110-рӕ чӕпыч 83-р;

— къӕлӕгъунӕ мӕшлӕкугъоу транспортымкӕ, джащ фӕдӕу къалӕхӕр ззыпхыхӕр нӕмыклӕ транспортымкӕ къызыщӕлӕзӕ-

щтхӕ чыплӕм зӕрӕклоштым ыкӕи къызӕрӕкложыштым пае зӕцӕпкӕу сомӕ 102-рӕ чӕпыч 89-р.

Социальнӕ фӕло-фӕшӕ купыр умыгъӕфӕдӕщтӕу ыкӕи ащ ычылплӕ къыклӕпыклӕрӕ илӕс-ым ащ ахъщӕу тӕфӕрӕр къа-лыпхышцтӕу лӕлу тхылъ яптыгъа-гъӕм, гухӕлӕу бгъӕнӕфӕгъа-гъӕр зӕпхӕкыжы пшӕогъоу охъуфӕклӕ Пенсиехӕмкӕ фонд-ым зыфӕбгъӕзӕнӕу ищыклагъӕп.

Апӕрӕ шӕогъоныгъӕу уилагъӕр зӕпхӕкыжы ыкӕи шылӕ мӕ-зӕм и 1-м къышыублагъӕу социальнӕ фӕло-фӕшӕ купыр натуральнӕ шыкӕлӕм тетӕу къа-лыпхы пшӕогъоу ухъужыгъӕм е ащ фӕдӕ фитыныгъӕ апӕ-рӕу уилӕ хъугъӕм, чъӕпыогъум и 1-р къӕмысыз Пенсиехӕмкӕ фонд-ым лӕлу тхылъ ептын фае.

Пенсиехӕмкӕ фонд-ым и Къутамӕу Адыгэ Республикӕм шылӕм ипресс-къулыкъу

УНӔШЪАКӕХӕР

ЗАГС-м умыклоуи джы узӕгуатхӕщт

Ныбжыкӕлӕхӕр ЗАГС-м шызӕгуатхӕнхӕм пае чӕзыум хӕтынхӕ фаеу мӕхъу. Пӕлӕу къафагъӕуцугъӕр къӕсыфӕклӕ джӕгуми ежх, къырагъӕблӕгъӕщтхӕми макъӕ арагъӕлӕрӕп. Джы зызӕгуагъӕтхӕнхӕу уфаемӕ, Интернетымкӕ ЗАГС-м къӕбар фӕбгъӕхымы хъушт.

«Об актах гражданского состояния» зыфилӕрӕ Законым зӕхӕокыныгъӕу фашыгъӕхӕм мэлылфӕгъум и 1-м къыщӕгъӕжъагъӕу кӕуачӕ ялӕ хъугъӕ. Джы сабыр къызфӕхъу-гъӕхӕм арагъӕтхышцтми, ялахылхӕм ащыц идунай ыхъожыгъӕми, сабыр зытырабгъӕтхӕщтми ахӕр Интернетыр бгъӕфӕдӕз бгъӕцӕклӕшӕунхӕу хъугъӕ.

Ащ фӕдӕ шыкӕлӕм уиуахъти

къызӕтырегъӕнӕ уасӕри нахъ макӕу лыптышцт. Ау ябгъӕтхыштым ӕлытыгъӕу ищыклӕгъӕ тхылъхӕр угуоинхъш, ЗАГС-м епхылылӕнхӕ фае. Цыфхӕр зӕгуатхӕхъ хъуми, зӕгуатхыкыжыхӕми зӕратыхӕрӕм пае къэралыгъо хъакулахъу атыштыр уасӕу шылӕм ызышцӕн.

Уиунӕ узӕрисӕу узӕгуатхыкыжынынӕу цыфхӕм амал ялӕ зӕрӕхъурӕм ыпкӕ кыкыклӕ,

зызӕгуагъӕтхыкыжыхӕрӕм япчъагъӕ апӕрӕ лӕхъаным бӕу къыхӕхъошт. Зӕкымыгъушхӕр зы чыплӕм шымыпсӕухӕу, къӕлӕ зӕфӕшхъафхӕм ащылажъӕхӕу е лӕкыб къэралыгъоу арыкыжыгъӕхӕу къыхӕкы. Ахӕр зӕлукӕнхӕуи, ятхылъхӕр арагъӕтхыжынынхӕуи уахътӕ ялӕп, амали агъотырӕп.

Советскӕ лӕхъаным зызӕгуагъӕтхыкыжынын охътабӕ ыхыштыгъ. Ушхъагъу-гъӕхӕм зӕшхъӕгъусӕхӕм ялагъӕми, егупшысӕнхӕу е зӕшлухынынхӕу мӕзӕ пӕлӕу ЗАГС-м илофышӕхӕм къаратыштыгъ. Ары паклош, зӕрзӕгокыжыхӕрӕм фӕгъӕхыгъӕ мӕкӕгъӕлӕхӕр гъӕзетхӕм къарарагъӕгъахъхӕуи уахътӕ шылагъ. Ащ пае къӕмынӕу зӕмызӕгырӕ цыфхӕр зӕбгъодӕкыжыштыгъӕх, унагъохӕри зӕбгырызыжыштыгъӕх.

Росстатым макъӕ къызӕри-гъӕлӕрӕмкӕ, тызхӕт лӕхъаным зызӕгуагъӕтхӕхӕрӕм япчъагъӕ нахъ макӕ мӕхъу, зӕгуатхыкыжыхӕрӕр нахыб. Зӕрӕкъӕр-лыгъоу пштӕм, 2014-рӕ илӕс-ым унӕгъо мин 226-рӕ клӕу атхыгъӕр, ар ылӕрӕ илӕс-ым атхыгъагъӕм процент 1,3-клӕ нахъ макӕ. Зӕгокыжыгъӕ зӕшхъӕгъусӕхӕр унӕгъо мин 693-рӕ мӕхъу, ахӕр проценти 3,5-клӕ нахыбӕх.

(Тикорр.).

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 11, 2015-рэ илъэс
N 56

ТИЗЭГУКІЭГЪУ ГЪЭШІЭГЪОНХЭР

Тызэрыгушхорэ орэдыу

Москва, Кавказ шьолъырым, тильэпкъэгъухэр зыщысэурэ хэгъэгъухэм ащызэлашлэ орэдылоу Нэфышъ Чэримэ. Мэлылфэгъум и 10-м Адыгэ Республикэм ифилармоние ащ ипчыхъэзэхэхъэ шыкълост.

Адыгэ Республикэм, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Темыр Осетием — Аланием янароднэ артистэу, хэгъэгъу ыкӀи дунэе фестиваль-зэнэкъокъухэм щытхуцӀэхэр къащыдэзы-хыгъэ Нэфышъ Чэримэ бэшлагъэу тинэлуас. ЩэрджэскӀалэ, Налшык, Мыекъуапэ, Красно-дар, нэмыкӀ къалэхэм тащызэлукӀэу зэп къызэрэхэкӀыгъэр. Мэкъэ ІэтыгъэкӀэ къыхи-дээрэ орэдхэм уядэлэ зыхукӀэ уегъэгъушхорэ. Адыгэхэр, урысхэр, къэндзалхэр, ермэлхэр, фэшъафхэр иконцертхэм ачӀэсхэу тэ-лӀэгъух.

Орэдэу къылохэрэмкӀэ цӀыфхэм апылӀэсын, ыгъэгъумэкӀынхэ, ярэхъатныгъэ ыукӀон зери-лӀэкӀырэр итворчествэ къыщыхэтэгъэщы. Ч. Нэфышъэм ипчыхъэзэхэхъэу Москва шы-кӀуагъэр Крокус Сити Холл щызэхъагъ. Урысыем икӀэлэ шъхӀалэ ихъыгъэ чыплӀэ концерт къызыщыптыкӀэ, искусствэ лӀагэм ишапхӀэхэм адиштэу орэд къызэрэпӀорэр зыдэошӀэжы.

Москва адыгэу дэсыр макӀеп. Ар къыдэ-плӀытагъэми, Ч. Нэфышъэм иконцертхэм лӀэпкъ зэфэшъафхэм ащыщхэр зэрӀалпы-

хэрэм осэ ин фэтэшлы. Чэримэ къызыщыт-хужьырэмэ ащыщӀеп. Иныбджэгъоу Лосан Тимур пщынэо цӀэрылу. Илъэс 25-м къехъу-гъэу концертхэр къаты. Музыкэм ехыплӀэгъэ лӀофыгъохэр Т. Лосанэм егъэцакӀэх.

— Лосан Тимур зэрэсигъусэм ишӀуагъэкӀэ ситворчествэ зезгъэушӀомбгъугъ, — къелуатэ Нэфышъ Чэримэ. — Искусствэм ухэтэу зы лӀоф уфэлажъэ зыхукӀэ, узэгурылон, узэрэлытэн фае. Тхъаегъэпсэху ІэпылӀэгъу къытфэхъухэрэр.

Аужырэ илъэсхэм Нэфышъ Чэримэ икон-цертхэу Мыекъуапэ къыщытгъэхэр тимэфӀэкӀ мафэхэм атефэхэу зехицагъэх. Адыгэ Рес-публикэм, адыгэ тхыбзэмрэ культурэмрэ ямафэхэм артист цӀэрылор тыхъэлагъ. Чэри-мэрэ Тимуррэ Мыекъуапэ якъэлэ гупсэу алытэшъ, «тихъэлагъэх» зэрэпӀорэр къытфе-мыгъэкӀоуи мэхъу.

Зэныбджэгъу артистхэм шӀукӀэ афэтлӀэ-

гъурэм хэушъафыкӀыгъэу тыкӀытегушӀы-лэ тшӀоигъу.

Шэпхъэ лӀагэм узынэскӀэ

ЩылӀэх тхъаусыхэлэ цӀыф цӀэрылӀохэр, зы-горэхэр аубынхэр якӀасэу зыкъагъэлагъо. «ЛӀэпкъыр мэкӀоды, адыгабзэр зышӀэрэр нахъ макӀэ мэхъу» зылорэмэ Ч. Нэфышъэм джэуап дэгъухэр аритыжъэу бэрэ тырихы-лагъ. Джэнэ дахэ шыгъэу концерт къытыным ыпӀэкӀэ лӀэпкъэу зыщыщым егупшысэ. Адыгэ шӀуашэр къызыщелӀэшъ, пчӀэгум къехъэ. ЛӀэпкъ къэшъуакӀохэр игъусэхэу тиныдэлъ-фыбзэкӀэ орэдхэр къелох.

— Адыгэу тызэрэщытыр тыдэ сыщыӀэми къыхэсэгъэщы, — зэдэгущыӀэгъур лӀегъэкӀуатэ Нэфышъ Чэримэ. — Адыгэу упсэуным фэшӀ лӀэныкъуи 6 сынаӀэ нахъ атесэдзэ. Адыгэр адыгэу дунаим тетыным фэшӀ адыгабзэр ышӀэн фае, лӀэпкъ шэн-хабзэхэр къыу-хъумэнхэр ипшӀэрылӀ. Адыгэ быракъыр, адыгэ шӀуашэр, адыгэ орэдыр, адыгэ къашӀор. АхэмкӀэ дунаим нахышӀлоу тыцашӀэн фаеу сэлъытэ.

Ным фэусэ

Чэримэ янэ идунай зехъожьым икӀын къыдэзыӀэтыгъэхэм афэрэзагъ, ау ыгукӀэ рэхъат хуштыгъэп. Ным фэгъэхыгъэ усэу зэхильхъагъэр орэд хугъэ. Композиторхэу орэдышӀор зэзыгъэфагъэхэм яшӀушӀагъэ шы-гупшӀэрэп.

Концертэу Мыекъуапэ неущ шыкълостым искусствэр зикӀасэхэр ежэх. Амыщэфыгъэ билетэу къэнагъэр мэкӀэ дэд. Пчыхъэзэхэхъэр гъэшӀэгъон зэрэхуштытм тыцыхъэ телъ, зэлү-кӀэгъоу зэдытиӀэщытм тыдэгүлэ.

Сурэтым итыр: **орэдыло цӀэрылоу Нэ-фышъ Чэрим.**

АДЫГЭ БЫРАКЪЫМ И МАФЭ ИПЭГЪОКӀ

МэфэкӀым зыфагъэхъазыры

Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Ха-сэм» игъэцӀэкӀэкӀо куп изӀлухыгъэ зэхэсыгъо лӀофы-гъуабэ къышӀалӀтыгъ. Адыгэ быракъым и Мафэ мэ-лылфэгъу мазэм и 25-м зэрэхэлэжъэштхэм игъэкӀо-тыгъэу тегущылагъэх.

Адыгэ Республикэм лӀэпкъ лӀофхэмкӀэ, ІэкӀыб къэралхэм ащы-псэурэ тильэпкъэгъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет итхъаматэу ШъхӀэлэхъо Аскэр адыгэ быракъым и Мафэ фэгъэ-хыгъэ лӀофтхъабзэм изэхэщӀэкӀо куп ипаш. Республикэм и Пар-ламент ыштэгъэ унашӀом тетэу

мэфэкӀыр хабзэм икӀулыкӀушӀэ-хэм рагъэкӀокӀышт. Адыгэ Хасэр зэхэщӀакомэ ІэпылӀэгъу афэхушӀт.

Къэлэ паркым къыщаблэнышъ, зэхэтхэу урамэу Краснооктябрь-скэм къырыкӀоштыт, филармони-ем мэфӀэкӀ концертыр щызэхъа-щӀт. Ансамблэ цӀэрылоу «Налмэ-сыр» ащ фэгъэзэгъэщт, ІэпылӀэгъу фэхушӀтхэри хъазырых. Адыгэ

Хасэм хэтхэу Бэгъушъэ Адам, Къуижъ КъэплӀан, Хэкужъ Адам, СтӀашъу Юрэ, Нэгъуцу Аслъан, ШъхӀапӀэкӀо Гъучыпс, БолэкӀо Аслъан, Мэщфэшлу Нэдждэт, Цы-кӀушӀо Аслъан, ХыдзэлӀ Абду-лахъ, Нэхэе Аслъан, нэмыкӀхэри зэхэхъэм къыщыгушӀагъэх. Ана-хъэу къыхагъэщыгъэр адыгэ

быракъыр дунаим щызэлӀашӀэ зэрэхугъэр, республикэм ис лӀэпкъхэр зэрэзэфыщэхэрэр ары. МэфэкӀым кӀэлэеджакӀохэр, ныбжъ хэкӀотагъэ зилӀэхэр зэдыхэлэжъэ-щтытх.

Сурэтым итхэр: **ЦыкӀушӀо Аслъан, СтӀашъу Юр, БолэкӀо Аслъан мэфэкӀым тегущыӀэх.**

ТЕКӀОНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛӀЭС ИПЭГЪОКӀ

Сурэтым итхэр: Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым илӀыкӀохэу зэхэхъэм хэлэжъагъэхэр.

ЛӀэпкъ музейм тыгъуасэ шы-кӀогъэ зэхэхъэм Мыекъопэ къэ-ралыгъо технологическэ универ-

ситетым щеджэхэрэр, къалэм икӀэлэеджакӀохэр хэлэжъагъэх. Модельерэу КӀэдэкӀой Нэфсэт

ЛӀэпкъ музейм щӀэкӀо

Литературэм и Илъэс, ТекӀоныгъэм ия 70-рэ илъэс афэгъэхыгъэ зэнэкъокъу Адыгэ Республикэм и ЛӀэпкъ музей къыщызӀлуахыгъ. СурэтышӀ ныбжыкӀэхэм яӀэпӀэсэныгъэ мэлылфэгъум и 9-м къагъэлӀэгъошӀт.

япашӀэу пшӀашӀэхэм шӀошэ зӀ-кӀужьхэр къагъэлӀэгъуагъэх. Вик-тория Афанасьевар, Лопита Гри-горян, ШъхӀапӀӀэжыкӀо Иза-беллэ, Юлия Бойко, Алина Клы-гинар, Александра Лучинар, Эль-вира Закараяр уахътэм диштэрэ щыгъын зӀкӀужьхэм якъэгъэлӀэ-гъон хэлэжъагъэх.

Адыгеим итарихъ, Хэгъэгъу зео-шом, литературэм яхыплӀэгъэ къэбархэр къалотагъэх ЛӀэпкъ музейм илофышӀэхэу Надежда Бурмистровам, ШъэоцӀыкӀу Фа-тимэ, СихъаджэкӀо Иринэ, Ма-мырыкӀо Фатимэ, нэмыкӀхэм. лӀофтхъабзэр ЛӀэпкъ музейм мэфыщэ шыкълост.

НэкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТӀЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкӀи къыдэзы-гъэкӀырэр:

Адыгэ Республи-кэм лӀэпкъ лӀофхэмкӀэ, ІэкӀыб къэралхэм ащы-псэурэ тильэп-къэгъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамал-хэмкӀэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер

зыхъышӀэр:

385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79,

редактор шъхӀалэм иапэрэ гуадзэр:

52-49-44,

редактор гуадзэр-пшӀэдэкӀыжъ зы-хыпрэ секретарыр:

52-16-77.

E-mail:

advgvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын лӀофхэмкӀэ, телерадиокъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зэлъы-ІэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплӀэ гъэлоры-шӀапл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у

«Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗӀкӀэмкӀи

пчыагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 634

Хэутыным узшыкӀэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор

шъхӀалэр

Дэртэ Тимур

Редактор шъхӀалэм иапэрэ гуадзэр

МэшӀІэкӀо Саид

ПшӀэдэкӀыжъ зыхыпрэ секретарыр

ЖакӀэмыкӀо Аминэт